ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ КОМПОНЕНТИ, ЯК ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПРОЦЕСІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

ПРОГРАМА ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема дослідження

Історико-культурні компоненти як засади формування територіальних громад в процесі реформи децентралізації.

Мета дослідження

Виявлення ролі та значення історико-культурних компонентів у процесі формування територіальних громад в умовах реформи децентралізації та визначення принципів їх урахування в сучасному просторовому, соціально-економічному розвитку громад.

Об'єкт дослідження

Територіальні громади в умовах реалізації реформи децентралізації.

Предмет дослідження

Історико-культурні компоненти, об'єкти та традиції як основа формування і розвитку територіальних громад у процесі децентралізації.

Межі дослідження

Дослідження обмежується аналізом історико-культурних, соціально-просторових та управлінських аспектів формування територіальних громад без детального розгляду фінансово-економічних механізмів їх функціонування.

Завдання дослідження

- проаналізувати теоретичні підходи до поняття територіальної громади та історико-культурної спадщини;
- дослідити історико-культурні особливості формування територій і поселень;
- визначити вплив реформи децентралізації на простору та культуру цілісність громад;
- виявити роль культурної спадщини у сумісній згуртованості та розвитку територіальних громад;
- сформулювати принципи інтеграції історико-культурних компонентів у стратегії розвитку громад.

Методи дослідження

- історико-генетичний метод;
- аналіз і синтез наукових джерел;
- порівняльний аналіз;
- системний та структурно-функціональний аналіз;
- метод узагальнення і класифікації;
- аналітично-описовий метод.

ВСТУП

Сучасний етап розвитку України характеризується трансформаційними процесами у сфері державного управління та територіальної організації влади, ключовим з яких є реформа децентралізації. Вона спрямована на підвищення ефективності місцевого самоврядування, посилення ролі територіальних громад, та створення передумов для сталого соціально-економічного й культурного розвитку регіонів. У цих умовах особливого значення набуває врахування історико-культурних компонентів як чинника формування цілісності громад, та їх просторової цілісності.

Історико-культурна спадщина — матеріальна й нематеріальна — виступає важливою основою збереження історичної пам'яті, традицій та сучасного образу території. Архітектурні пам'ятки, історичні поселення, культурні ландшафти, місцеві традиції й звичаї формують унікальний культурний код громади, який безпосередньо впливає на процеси соміцнитвпадщині, соціальної згуртованості та активності населення. В умовах адміністративно-територіальних змін збереження та інтеграція цих компонентів стає важливою передумовою успішного розвитку територіальних громад.

Виконала:
Сайфіна Катерина Миколаївна

Науковий керівник: д. арх., доцент кафедри
Ал.І.Уманець О.В.

РОЗДІЛ І ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПРОЦЕСІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реформа децентралізації в Україні є оцінки із ключових напрямів трансформації системи публічного управління, спрямованих на передачу повноважень, фінансових ресурсів та відповідальності від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування. У широкому розумінні децентралізація означає процес перерозподілу владних функцій між різними рівнями управління з метою підвищення ефективності прийняття рішень, наближення послуг до населення та забезпечення сталого розвитку територій.

Історико-культурний розвиток Донецької області

Територія Донецької області здавна була частиною степового простору Північного Причорномор'я, що визначало роль прикордонної зони між різними культурами та народами. У давні періоди регіон формувався під впливом кочових племен, які залишили значну археологічну спадщину та визначили особливості культурного ландшафту.

У XIV-XVIII століттях розпочався активне козацьке освоєння території, внаслідок якої постійні поселення, що стали осередками формування місцевих громад. Саме в цей період закладались основи просторової організації населення пунктів і національної культурної ідентичності.

Вирішальним етапом розвитку регіону стала індустріалізація XIX-XX століть, коли Донеччина перетворюється на один із провідних промислових центрів України. Формування шахтарських міст, розвиток промислової архітектури та робітничої культури суттєво вплинули на ментальний образ і соціокультурне середовище області.

Під XXI століття прийшли до значення втрат історико-культурної спадщини регіону через окупаційний стосунковий і культурний полешшдо. Ідентичність населення формується на основі збереження цілісності та найбільшого вирішення Донецької області.

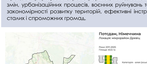

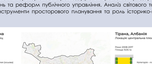

У межах Донецької області в роботі розглядається Зелінівська об'єднана територіальна громада як приклад сільської громади, сформованої в процесі реформи децентралізації. Основні характеристики та перелік ресурсних типів розвитку громади. Історичне спеціалізоване та наявство вирахувало історико-культурного ландшафту, сформованого на вітчизняних природних, історичних і соціальних чинниках.

Історичний розвиток Зелінівської громади пов'язаний із традиційним землеробством, козацьким освоєнням території та формуванням якісних поселень уздовж ріок і транспортних шляхів. Культурна спадщина громади представлена традиційною забудовою, культовими спорудами, елементами національної культури та локальними історичними пам'ятками, що відіграють важливу роль у формуванні місцевої ідентичності.

Необхідність історико-культурного

- Перешкоди необхідним повноваженням органам місцевого самоврядування.
- Формування територіальних громад на базовому рівні просторового розвитку.
- Запровадження інтегрованого просторового планування територій громад.
- Розробка комплексних просторових розвитку зализ відповідними пропозиціями.
- Слабкістю виконання функціональних зонування територій громад.
- Урахування історико-культурної спадщини у містобудівних рішеннях.
- Збереження історичних ландшафтів та культурних ландшафтів.
- Інтеграція історичного середовища у сучасну містову структуру.
- Посилення розгорнаючим простором в поєднанні населення пунктів.
- Обмежене включення історичних ресурсів у містобудівний полешшдо.
- Підвищення прозорості та підзвітності місцевих рішень.
- Ускладнення необхідної документації і соціально-економічного стратегічних розвитку громад.
- Відмінна від сучасних ресурсів, що ускладнює їх інтеграцію.
- Недостатньої кількості місцевих ресурсів, що обмежує можливості розвитку.
- Створення передумови для інвестиційної привабливості територіальних громад.

Передумови децентралізації

- Низька ефективність центральної системи управління на місцевому рівні.
- Обмежене повноваження органів місцевої влади до планову реформи.
- Недостатнє фінансування спасіння населення пунктів громади.
- Зношеність інженерної та соціальної інфраструктури.
- Перевагою згуртованості та національної єдиності в 1 демократичної.
- Нерівномірний соціально-економічний розвиток територій громад.
- Вплив населення з демократичній стиль з спільній місцевості.
- Потребу в ефективному управлінні земельними ресурсами громади.
- Необхідність збереження та використання історико-культурних ресурсів.
- Потребу у формуванні локальної ідентичності та згуртованості громади.
- Прагнення мешканців до участі у прийнятті управлінських рішень.
- Необхідність комплексного просторового планування територій громади.

Існуючі законодавчі та нормативні вимоги

Формування та розвиток територіальних громад в Україні здійснюється в межах чинної законодавчої та нормативно-правової бази, що регламентує процеси децентралізації, місцевого самоврядування та просторового розвитку. Основу правового регулювання становить законодавчі Україні, які визначають повноваження органів місцевого самоврядування, принципи адміністративно-територіального устрою та механізми управління розвитком громад.

- Конституція України — визначає засади місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою.
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» — регламентує повноваження та відповідальність територіальних громад.
- Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» — визначає механізми формування спроможних громад у процесі децентралізації.
- Закон України «Про засади державної регіональної політики» — встановлює принципи сталого розвитку регіонів.
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» — визначає правові та організаційні основи просторового планування.
- Земельний кодекс України — регулює питання та охорону земель територіальних громад.
- Державні будівельні норми (ДБН) — встановлюють вимоги до планування, забудови та реконструкції територій.
- Закон України «Про охорону культурної спадщини — регламентує збереження та використання історико-культурних об'єктів.
- Стратегії та програми регіонального розвитку — визначають пріоритети соціально-економічного та просторового розвитку громад.
- Місцеві містобудівні документи (генеральні плани, комплексні плани просторового розвитку) — конкретизують вимоги на рівні громади.

ВИСНОВОК

Проведений аналіз історико-культурного розвитку Донецької області та передумови децентралізації на прикладі Зелінівської об'єднаної територіальної громади дає підстави стверджувати, що історико-культурні компоненти є ключовим чинником формування територіальної цілісності та ефективності реформи децентралізації. Історичні ареали, сформовані у минулому, сьогодні є основою для інтеграції сучасних ресурсів, а їхнє ігнорування ускладнює інтеграцію громад. Для забезпечення сталого розвитку необхідне формування обгрунтованих рішень щодо вирішення, ресурсної та історико-культурних компонентів у стратегії розвитку громад. Саме на місцевому рівні слід можливо формування обгрунтованих рішень щодо вирішення, ресурсної та історико-культурних компонентів у розумінням історико-культурних, соціальних і економічних особливостей громади.

РОЗДІЛ II СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Процеси формування, трансформації та відновлення територіальних громад у різних країнах світу відбуваються в умовах соціально-економічних змін, урбанізаційних процесів, воєнних руйнувань та реформ публічного управління. Аналіз світового та вітчизняного досвіду дозволяє виявити закономірності розвитку територій, ефективні інструменти просторового планування та роль історико-культурних компонентів у формуванні сталих і спроможних громад.

Принципи формування територіальних громад

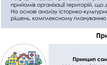

Принцип самодостатності — спроможність громади забезпечувати базові потреби мешканців.

Принцип субсидіарності — перенесення повноважень на максимально наближений до громади рівень.

Принцип територіальної цілісності — наявна покриття населення пунктів у межах громади.

Принцип доступності послуг — рівний доступ населення до адміністративних, соціальних і культурних послуг.

Принцип локальної ідентичності — урахування історико-культурних особливостей територій.

Принцип участі громади — залучення мешканців до процесів прийняття рішень.

Принцип сталого розвитку — баланс соціальних, економічних і екологічних інтересів.

Принцип комплексного просторового планування територій громади.

Універсальна логічна модель відновлення об'єктів під час формування територіальних громад

Порядок відновлення зруйнованих будівель

- Повне перепрофілювання будівлі
- З частковим перепрофілюванням
- Зі збереженням функції будівлі

Підвищення експлуатаційних характеристик будівлі

Прибудова «Ковчега» шахт

Заміна перекриттів та покрівлі

Без змін конструктивної схеми

Перепланування поверхів будівлі

Зі збереженням архітектурного вигляду фасадів

Порядок відновлення інфраструктури міст

- Відновлення пошкоджених та капітальний ремонт всіх (існуючих підземних комунікацій
- Відновлення транспортної інфраструктури
- Організація місної дренажної системи автомобільних шляхів
- Організація автобусних коридорів та паркінгів
- Відновлення дорожнього покриття
- Відновлення пішохідно транспортної інфраструктури з забезпеченням інклюзивності
- Організація сучасних пішохідних переходів, мостів, тунелей
- Організація тротуарів та велодоріжок з урахуванням всіх функцій підземної вулиці.
- Організація комфортних громадських місць, площ, набережних, скверів. тощо.
- Висадка багаторічних захисних насаджень, організація зелених комплексів вокраїн, скверах
- Організація аптечних, спортивних, розважальних майданчиків в громадських місцях
- Організація освітлення вулиць та громадських місць. підсвітка історичних пам'яток, тощо
- Організація єдиної інформаційної мережі діагностики міста: дорожній рухом безпеки, індикатори забруднення повітря, системи регулювання руху, засобів оповещення населення

Будинок культури С. Зазимко

Адміністративно будівля Зелінівської сільської ради

Зі збереженням архітектурного вигляду фасадів

- Зі заміною конструктивної схеми
- Зі заміною будівельного обсягу
- Зі заміною архітектурного вигляду фасадів
- Зі заміною архітектури фасадів
- Районовлаше використання простору будинків поверхів
- Забезпечення інклюзивності у вдосконаленні будівлях
- Демонтаж або повна ліквідація об'єкта

Підвищення технічних експлуатаційних характеристик будівлі

Прибудова будівлі в межах ділянки

Надбудова будівлі

Надбудова будівлі з прибудовою

Надбудова будівлі з прибудовою нових поверхів будівлі в стилі

Зі збереженням архітектурного вигляду фасадів

- Зі заміною архітектури фасадів
- Районовлаше використання простору будинків поверхів
- Забезпечення інклюзивності у вдосконаленні будівлях
- Демонтаж або повна ліквідація об'єкта

Проведення аварійно-рятувальних заходів

Виконання робіт з первинного демонтажу частин об'єктів з метою забезпечення доступу до пошкодженим об'єктів сил цивільного захисту та проведення аварійно-рятувальних робіт

Виконання робіт з пошуку постраждалих та зрятування мешканців служб з формувань служб цивільного захисту, транспортування їх зрятованих

Проведення заходів з вивалення то нейтралізації вибухонебезпечних предметів

Проведення провахоторонним органами спеціально-слідчих дій то фіксаці злочинів

Попередження мешканців про небезпеку перебування на звільненій території

Виконання місця для знищення виявлених вибухових предметів

Виконання місця для складування зонищаів зруйнованих будівель

Принципи формування територіальних громад

- Об'єднання населених пунктів на основі спільних історико-культурних та соціально-економічних зв'язків.
- Формування адміністративного центру громади як ядра управління та послуг.
- Створення мережі громадських центрів у межах громади.
- Раціональне функціональне зонування території громади.
- Пов'язування транспортної та пішохідної доступності між населеними пунктами.
- Ефективне управління земельними та природними ресурсами громади.
- Інтеграція історико-культурної спадщини в стратегію розвитку громади.
- Формування локальних комплексів населених пунктів.
- Розвиток соціальної інфраструктури як основи життєдіяльності громади.
- Запровадження інструментів громадської участі та партнерства.

Принципи формування територіальних громад

Рівні формування територіальних громад

Критерії формування спроможних територіальних громад

Сільські громади

Об'єднують сільські населені пункти з невеликою чисельністю населення та сільськогосподарською економікою.

Селищні громади

Об'єднують селищі міського типу та приміські сільські населені пункти з більш розвиненою інфраструктурою.

Міські громади

Об'єднують міста та приміські сільські населені пункти з великою часткою міського виробничого промисловістю.

Об'єднані громади

Утворюються в результаті добровільного об'єднання кількох рад, з більшою чисельністю населення та фінансовими ресурсами

Сільські громади

Селищні громади

Міські громади

Міста обласного значення

Міста обласного значення

Міста обласного значення